

De Toekomst van Europa

Ton van Schaik
Odulphus Lyceum
Tilburg
Nederland

Opstel voor de Europese Beweging
Voorjaar 1962

Enkele duizenden jaren geleden begon Europa een wereldmacht te zijn als een geïntegreerde eenheid. Dit was een staatkundig ideaal van de Romeinen, dat gebaseerd was op drie grondslagen; op het christendom dat in Palestina is geboren, op het Griekse wijsgerige denksysteem en op de Romeinse staatkunde. Dit Europa van het jaar nul was idealer dan dat van heden, immers er was maar een keizer, een voertaal en een godsdienst. Merkwaardig is, dat deze drie elementen toen ook in de Arabische wereld bestonden en dat zij hier op de dag van vandaag nog de universele krachten zijn. In Europa ging het precies andersom, want jammer genoeg zijn de Europese landen uit elkaar gegroeid en hebben zich net zolang versplinterd, totdat in de negentiende eeuw, dat proces werd afgesloten en het Europa van de afzonderlijke nationaliteiten met verschillende talen was ontstaan. Europese filosofen beweren dat deze verbrokkeling een gevolg was van het Europese landschap, want tussen de rivieren, bergen en meren gingen zich afzonderlijke kringen ontwikkelen. Iedere kring kreeg een eigen gestalte, zodat een ongewone veelzijdigheid en rijkdom van Europese cultuur ontstond.

Sinds de liquidatie van het Romeinse Europa hebben tientallen mensen plannen ter tafel gebracht om Europa één te maken. Zeer bekend was o.a. graaf Coudenhove-Kalergi, de stichter van een plan-Europa-beweging na de eerste wereldoorlog. Weliswaar zijn er historische personen geweest, die de Europese eenwording uit het standpunt van nationalistische expansie zagen, zoals Karel V, Karel de Grote, Napoleon Bonaparte, en Hitler, maar vooral door het toedoen van twee laatstgenoemden is het nationalistische denken in de verschillende landen slechts toegenomen.

Na 1945 werden dus de ons allen bekende supranationale organisaties in het leven geroepen zoals de Raad van Europa en de Euromarkt. Persoonlijk sta ik een volledige integratie voor van de Europese landen onder een supranationaal gezagsorgaan en zoveel mogelijk verantwoordelijkheid aan de verschillende bondsstaten. Zeer bekend is de heer Jean Monnet, die voorzitter is van het actiecomité Verenigde Staten van Europa. Ik heb veel respect voor deze 83-jarige activist, maar ik geloof niet dat hij een Verenigde Staten van Europa zal meemaken. Monnets ideaal zal echter wel worden verwezenlijkt, want noch Frankrijk, noch Engeland, noch Duitsland zijn de wereldheersers van voor 1940; zij hadden elkander behalve Duitsland niet nodig.

Na 1945 daagde er een nieuwe politieke wereldconstructie op. De U.S.A en de U.s.s.R. waren de twee wereldmachten geworden. Afrika en Azië wezen de imperialisten naar Europa terug.....en Europa was op het derde plan teruggedrongen. Althans zo leek het, maar de Amerikaanse dollars verzachtten de droeve realiteit. Engeland en Frankrijk zochten en vonden elkaar in de Westerse Unie, later in de N.A.V.O. Deze laatste instelling bevat al 15 landen met 500 miljoen inwoners. Europa groeide en groeit nog steeds; de Russische expansie werpt zijn schaduw vooruit en wij Europeanen vergeten de onderlinge twisten en kruipen beangstigend bij elkander. Wij mogen wel bij elkander kruipen, maar dat beangstigende moet verdwijnen!

Er bestaat wel een andere mogelijkheid om Europa een te maken, hoewel ik die niet wens; een Wereldoorlog III. Bij zo'n oorlog zou het communistische systeem zeker onherstelbaar beschadigd worden. Rusland zou uiteen vallen. Oost-Europa zou vrijkomen. Maar dit alles natuurlijk ten koste van miljarden mensen en triljoenen guldens. Laten we daar niet aan denken!

Gelukkig bestaat er een alternatief. Ik zou zeggen laten we de koude oorlog voortzetten, totdat Europa geestelijk, cultureel, politiek en economische een is. In deze tijd krijgt de Russische maatschappij wel de kans tot op geheel (wat zij noemen) kapitalistische basis geëvolueerd te zijn, waardoor er een Russische democratie zou ontstaan. Van Rusland ondervinden we dan geen dreiging meer en het wachten is alleen op een soortgelijke evolutie van China, India, en Indonesië.

Nogmaals Europa wordt een, alleen de tijdsduur is niet nader te bepalen dan op 30-50 jaar, afgezien van onverwachte wereld gebeurtenissen. Minister Schuman heeft heel juist gezien, dat de vereniging eerst economisch moest geschieden, want reeds 3 jaar na de

inwerkingtreding van de E.G.K.S. kon men constateren, dat douanerechten, kwantitatieve beperkingen en dubbele prijzen bijna waren verdwenen. De E.E.G. begint al aan haar tweede fase en ik twijfel er niet aan, dat de prijzen in West-Europa binnen 15 jaar grotendeels zullen zijn rechtgetrokken, alhoewel duizenden economen en juristen hier vele jaren aan zullen moeten werken. Zodra de competente Dr. Mansholt met zijn landbouwgenie verder is doorgewerkt zal Europa een zichtbaar fundament hebben verkregen. De verwickelingen rond Berlijn buiten beschouwing gelaten zullen alle vrije Europese landen op de Euromarkt hun kraampje wel huren. Noch Engeland noch Spanje zoeken de aansluiting te missen. Dit alles vergt natuurlijk ontelbare commissies en conferenties.....

Een Europese bondsstaat eist ook een Europees denken. Dit moet ontwikkeld worden en vooral in vergaderplaatsen als Den Haag, Brussel, Luxemburg, Parijs, Bonn, Rome en Straatsburg is hierin een begin te bespeuren. Wij Europeanen krijgen het niet gemakkelijk, want van een sterke nationale denking moeten wij overschakelen naar een internationale, m.a.w. onze blik dus verruimen. Wij Nederlanders moeten inzien dat in Oostenrijk de mensen precies eender zijn en omgekeerd. Wij zijn toch biologisch net eender, we spreken toch allemaal een Latijnse of Germaanse taal, we vormen toch tezamen het front van de koude oorlog. Bovendien is de levensstandaard vrijwel gelijk. De Europeanen kennen geen hongersnood, kennen geen ontorende pesten.

Wij zijn allemaal vrij; we stemmen op wie we willen en we zijn christenen. Europeanen zet die lokale, provinciale, en nationale beperktheid van U af, werk mee, laat die geestelijke overgangscrisis langs u heen glijden en des te eerder zijn we allen landgenoten.